

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาการใช้กฎหมายต่างประเทศในศาลไทย โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย คือ การศึกษาถึงปัญหาการกล่าวอ้างกฎหมายต่างประเทศ, ปัญหาการพิสูจน์กฎหมายต่างประเทศ และ ปัญหาการตีความกฎหมายต่างประเทศในศาลไทย

จากการศึกษาในสามปัญหาดังกล่าวข้างต้นพบว่า

1) ปัญหาการกล่าวอ้างกฎหมายต่างประเทศในศาลไทยนั้น เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงเป็นที่สงสัยใน 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก ผู้มีสิทธิกล่าวอ้างกฎหมายต่างประเทศในศาลไทย ได้แก่ “คู่ความ” ได้แก่ บุคคลผู้ยื่นคำฟ้อง (โจทก์), บุคคลผู้ถูกฟ้อง (จำเลย), บุคคลผู้มีสิทธิกระทำการแทนตามกฎหมาย เช่น ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ ผู้รับมอบอำนาจจำเลย ผู้แทนนิติบุคคล ผู้แทนโดยชอบธรรม เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของผู้ล้มละลาย, ทนายความ, ผู้ร้องขอ, ผู้ร้องคัดค้าน, ผู้ร้องสอด เว้นแต่ การร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความร่วมโดยสมัครใจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 57 (2), คู่ความร่วม ส่วนบุคคลผู้ร้องขอเข้ามาในคดีภายหลังศาลมีคำพิพากษานั้นไม่สามารถกล่าวอ้างกฎหมายต่างประเทศได้ ประเด็นที่สอง ระยะเวลาในการกล่าวอ้างต้องเป็นช่วงเวลาที่คู่ความสามารถกล่าวอ้างข้อเท็จจริงให้เกิดเป็นประเด็นข้อพิพาท และประเด็นที่สาม วิธีการกล่าวอ้างควรจะกล่าวอ้างในคำฟ้อง, คำให้การ และ คำฟ้องแย้ง ด้วยลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ การกล่าวอ้างกฎหมายต่างประเทศในคำฟ้องคดีโมฆะหรือคดีไม่มีข้อยุ่งยากอาจกล่าวอ้างด้วยวาจาก็ได้

2) ปัญหาการพิสูจน์กฎหมายต่างประเทศในศาลไทยนั้น พยานหลักฐานที่จะใช้พิสูจน์กฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ตัวบทกฎหมายต่างประเทศ และ พยานผู้เชี่ยวชาญ ส่วนคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญนั้น อาจถือตามประเทศอังกฤษและออสเตรเลีย กล่าวคือ ต้องเป็นผู้มีความรู้จากที่เรียนหรือจากประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้กฎหมายนั้นโดยตรงก็ได้, ผู้มีหน้าที่พิสูจน์กฎหมายต่างประเทศนั้น ได้แก่ คู่ความที่กล่าวอ้าง ศาลไทยยังไม่อาจใช้อำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมโดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 วรรคสามได้, ส่วนหลักเกณฑ์การพิสูจน์นั้นก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายลักษณะพยานและระดับการพิสูจน์กฎหมายต่างประเทศนั้นต้องถึงระดับการพิสูจน์ให้เห็นว่าพยานหลักฐานนั้นน่าเชื่อถืออย่างชัดเจน (Proof by the Clear and Convincing Evidence)

3) ปัญหาการตีความกฎหมายต่างประเทศ เนื่องจากการตีความของศาลไทยค่อนข้างจะคล้อยคลึงกับแนวทางการตีความของอังกฤษ (ระบบ Common Law) หากกฎหมายที่ศาลต้องตีความเป็นกฎหมายในกลุ่มประเทศระบบ Civil Law ศาลไทยอาจต้องปรับเปลี่ยนหลักการและวิธีการตีความกฎหมายให้สอดคล้องกับระบบกฎหมาย ซึ่งมีข้อที่ศาลไทยควรคำนึงอยู่สองประการ ได้แก่ ศาลไทยอาจต้องตีความโดยพิจารณาถ้อยคำตามตัวอักษรควบคู่กับการค้นหาเจตนารมณ์ของบทบัญญัติของกฎหมายนั้นไปพร้อม ๆ กันและวิธีการค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นศาลไทยต้องทำอย่างกว้างขวาง โดยเริ่มจากการพิเคราะห์บทบัญญัติของกฎหมายนั้นทั้งหมดที่มีส่วนสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งฉบับและอาจพิเคราะห์จากประวัติความเป็นมาของการจัดทำกฎหมายนั้นซึ่งสามารถค้นหาได้จากตัวร่างกฎหมายเดิมที่เสนอต่อสภา บันทึกลักการและเหตุผลบันทึกชี้แจงในการเสนอร่างกฎหมาย (Expose) ตลอดจนจากรายงานของคณะกรรมการสิทธิการของรัฐบาล รายงานการประชุมของสภาหรือรายงานการเตรียมร่างกฎหมาย (*travaux preparetoire*)

บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)

The objective of this research is to study the problems arising from applying foreign laws in Thai courts. The issues of foreign laws application consist of 3 main parts: foreign laws pleading in Thai courts, the proof of foreign laws and the interpretation of foreign laws in Thai courts.

According to the study of the arising problems mentioned above, the results of the study are as follows;

1) Regarding the issue of foreign law pleading in Thai courts, due to the absence of a specific law, it can be identified as three issues. Firstly, the person who has the right to plead foreign laws in Thai court has to be the party of the lawsuit, including a person who files the lawsuit (or a Plaintiff), a person who is sued (or a Defendant), a person who has the right to legally represent for the others such as the attorney of plaintiff, the attorney of defendant, the juristic person's representative, the legal representative, the comptroller in a bankruptcy case, a lawyer, a complainant, an opposer, an interpleader, except for the volunteer interpleading to be co-party of the case, in aspect of section 57(2) of the Code of Civil Procedure, co-party. For the person who requests to enter into the lawsuit after the court has delivered its judgment, the is not allowed to plead any foreign law. Secondly, the period of pleading foreign laws must be a period which the party could cite some facts that result in the matter of issue. Thirdly, any method of pleading for a foreign law should be written in the plaint, deposition and counterclaim, except in petty case, foreign law could be verbally referred.

2) According to the problems concerning the proof of foreign law in Thai courts, the evidence which should be brought to prove the foreign laws is a statutory law and the expert witness. The qualifications of the expert witness should resemble to English or Australian Law, namely a person who has specialized knowledge based on education or experience background. The person having a burden of proof is the party of the lawsuit who makes a claim to the court. Thai courts do not have the authority to request any additional evidence for the investigation, according to Section 86 of the Code of Thai Civil Procedure Code. The criteria to prove witness and evidence should be considered under the evidence law and the level of proof should be reached by clear and convincing evidence.

3) According to the interpretation of foreign laws in Thai courts, since the interpretation of Thai court is similar to that in English law, if the law which would be interpreted is in the civil law system, Thai courts should adjust the principle and method accordingly to the system of law. There are two concerning issues. Firstly, the court has to interpret the law by considering both wording and the spirit of law simultaneously and secondly the method to find the spirit of law should be widely used. Approaching the spirit of law should initiate by analyzing the whole provision and considering the history of that law, which could be found in the draft of the bill that was submitted to the council, the principles and reasons under the law, parliamentary commission minutes, parliament minutes or report on the preparation to draft a bill.